

Практична реалізація процесуальних норм

Повідомлення – є процесуальною дією, за допомогою якої суд (слідчий суддя) повідомляє учасників справи, явка яких не є обов'язковою, про дату, час і місце судового засідання чи вчинення відповідної процесуальної дії або про прийняте процесуальне рішення

Виклики – направляються судом (слідчим суддею) учасникам та іншим особам (свідкам, експертам тощо) за наявності достатніх підстав вважати, що така особа може дати показання, які мають значення для провадження, або її участь у процесуальній дії є обов'язковою.

Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні (ст.135 КПК)

Особа викликається до слідчого судді, суду **шляхом**:

- вручення повістки про виклик,
- надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком,
- здійснення виклику по телефону або телеграмою.

У разі тимчасової відсутності особи за місцем проживання → повістка для передачі їй вручається:

- під розписку дорослому члену сім'ї особи чи іншій особі, яка з нею проживає,
- житлово-експлуатаційній організації за місцем проживання особи
- адміністрації за місцем її роботи.

Особа, що перебуває під вартою, → викликається через адміністрацію місця ув'язнення.

Неповнолітня особа → через батька, матір, усиновлювача або законного представника (але можливий й інший порядок вручення повістки у передбачених законом випадках)

Обмежено дієздатна особа → через піклувальника

Особа, яка проживає за кордоном, → згідно з міжнародним договором про правову допомогу, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, а за відсутності такого – за допомогою дипломатичного (консульського) представництва.

Повістка про виклик вручається особі:

- працівником органу зв'язку,
- працівником правоохоронного органу, слідчим, прокурором,
- секретарем судового засідання, якщо таке вручення здійснюється в приміщенні суду.

Строки вручення повістки про виклик (ч.8 ст.135 КПК):

Особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом **не пізніше ніж за три дні** до дня, коли вона зобов'язана прибути за викликом (в деяких випадках – якнайшвидше, але в будь-якому разі з наданням їй необхідного часу для підготовки та прибуття за викликом).

Підтвердження отримання повістки про виклик або ознайомлення з її змістом:

- розпис особи про отримання повістки, в тому числі на поштовому повідомленні,
- відеозапис вручення особі повістки,
- будь-які інші дані, які підтверджують факт вручення особі повістки про виклик або ознайомлення з її змістом,
- підтвердження отримання особою повістки відповідним листом електронної пошти (якщо особа попередньо повідомила про адресу своєї електронної пошти)

Зміст повістки про виклик (Стаття 137 КПК)

- 1) прізвище та посада слідчого судді, судді, який здійснює виклик;
- 2) найменування та адреса суду, номер телефону чи інших засобів зв'язку;
- 3) ім'я (найменування) особи, яка викликається, та її адреса;
- 4) найменування (номер) кримінального провадження, в рамках якого здійснюється виклик;
- 5) процесуальний статус, в якому перебуває викликана особа;
- 6) час, день, місяць, рік і місце прибуття викликаної особи;
- 7) процесуальна дія (дії), для участі в якій викликається особа;
- 8) наслідки неприбуття особи за викликом із зазначенням тексту відповідних положень закону, в тому числі можливість застосування приводу, та здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження;
- 9) передбачені КПК України поважні причини, через які особа може не з'явитися на виклик, та нагадування про обов'язок заздалегідь повідомити про неможливість з'явлення;
- 10) підпис слідчого судді, судді, який здійснив виклик.

Поважні причини неприбуття особи на виклик (стаття 138 КПК)

- 1) затримання, тримання під вартою або відбування покарання;
- 2) обмеження свободи пересування внаслідок дії закону або судового рішення;
- 3) обставини непереборної сили (епідемії, військові події, стихійні лиха або інші подібні обставини);
- 4) відсутність особи у місці проживання протягом тривалого часу внаслідок відрядження, подорожі тощо;
- 5) тяжка хвороба або перебування в закладі охорони здоров'я у зв'язку з лікуванням або вагітністю за умови неможливості тимчасово залишити цей заклад;
- 6) смерть близьких родичів, членів сім'ї чи інших близьких осіб або серйозна загроза їхньому життю;
- 7) несвоєчасне одержання повістки про виклик;
- 8) інші обставини, які об'єктивно унеможливають з'явлення особи на виклик.

Наслідки неприбуття на виклик слідчого судді, суду (стаття 139 КПК)

Для підозрюваного, обвинуваченого, свідка, потерпілого, цивільного відповідача, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження → грошове стягнення у розмірі від 0,5 до 2 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб

до підозрюваного, обвинуваченого, свідка може бути застосовано → привід.

за злісне ухилення від явки свідок, потерпілий **несе відповідальність**, встановлену законом (ч.3 ст.139 КПК).

ухилення від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду (неприбуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, обвинуваченим та оголошення його у міждержавний та/або міжнародний розшук є підставою для здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження.

Цивільний (адміністративний) процес

- **Судові виклики** здійснюються → судовими повістками про виклик ⇨ з таким розрахунком, щоб особи, які викликаються, мали достатньо часу для явки в суд і підготовки до участі в судовому розгляді справи, але **не пізніше ніж за п'ять днів** до судового засідання.
- **Судові повідомлення** → судовими повістками-повідомленнями ⇨ **завчасно.**

Судова повістка

(а у випадках, встановлених законом, разом з копіями відповідних документів) надсилається:

- ✓ на офіційну електронну адресу відповідного учасника справи, у випадку наявності у нього офіційної електронної адреси
- ✓ разом із розпискою рекомендованим листом з повідомленням про вручення у випадку, якщо така адреса відсутня,
- ✓ через кур'єрів за адресою, зазначеною стороною чи іншим учасником справи **(ст.128 ЦПК)**.

в КАС (стаття 129)

- за письмовою заявою учасника судового процесу, який не має офіційної електронної адреси, текст повістки надсилається йому судом:
- електронною поштою, - факсимільним повідомленням,
- телефонограмою,
- текстовим повідомленням з використанням мобільного зв'язку на відповідну адресу електронної пошти, номер факсу, телефаксу, телефону, зазначені у відповідній письмовій заяві.

Стороні чи її представникові за їхньою згодою можуть бути видані судові повістки **для вручення** відповідним учасникам судового процесу.

Судова повістка може бути вручена **безпосередньо в суді**, а у разі відкладення розгляду справи про дату, час і місце наступного засідання може бути повідомлено **під розписку**.

У разі ненадання учасниками справи інформації щодо їх адреси судова повістка надсилається:

- 1) юридичним особам та фізичним особам - підприємцям - **за адресою** місцезнаходження (місця проживання), що зазначена в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;
- 2) фізичним особам, які не мають статусу підприємців, - **за адресою** їх місця проживання чи місця перебування, зареєстрованою у встановленому законом порядку.

Днем вручення судової повістки є (в КАС – час вручення):

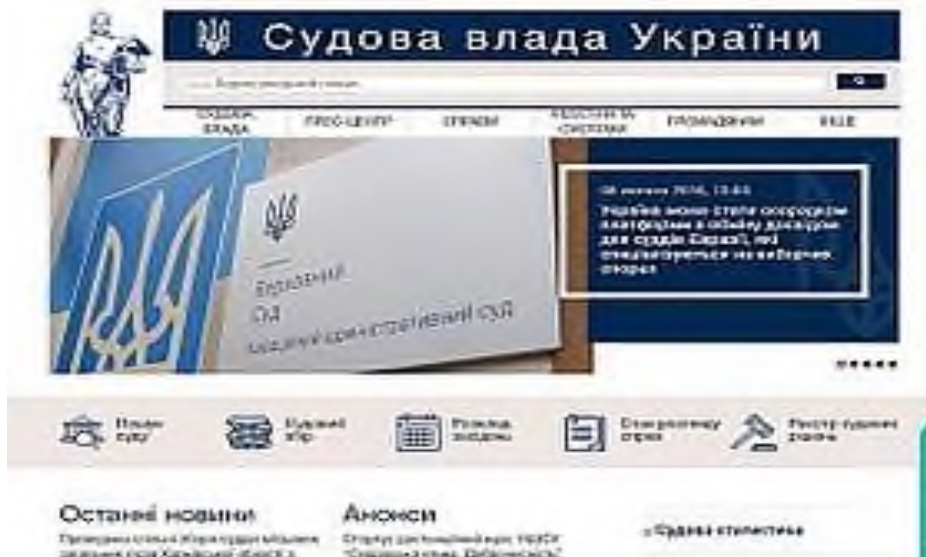
- 1) день вручення судової повістки під розписку;
- 2) день отримання судом повідомлення про доставлення судової повістки на офіційну електронну адресу особи;
- 3) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про відмову отримати судову повістку чи відмітки про відсутність особи за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, повідомленою цією особою суду;
- 4) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про відмову отримати судову повістку чи відмітки про відсутність особи за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, що зареєстровані у встановленому законом порядку, якщо ця особа не повідомила суду іншої адреси.

Якщо повістку надіслано на офіційну електронну адресу пізніше 17 години, повістка вважається врученою у робочий день, наступний за днем її відправлення, незалежно від надходження до суду повідомлення про її доставлення.

Суд викликає або повідомляє *свідка, експерта, перекладача, спеціаліста*, а у випадках термінової необхідності, передбачених цим Кодексом, зокрема у справах про видачу обмежувального припису - *також учасників справи*:

- телефонограмою,
- телеграмою,
- засобами факсимільного зв'язку,
- електронною поштою
- або повідомленням через інші засоби зв'язку (зокрема мобільного), які забезпечують фіксацію повідомлення або виклику (зазначено в ЦПК)

Судова повістка юридичній особі направляється за її місцезнаходженням або за місцезнаходженням її представництва, філії, якщо позов виник у зв'язку з їхньою діяльністю.

Відповідач, третя особа, свідок, зареєстроване місце проживання (перебування), місцезнаходження чи місце роботи якого **невідоме**, а також заінтересована особа у справах про видачу обмежувального припису викликаються до суду **через оголошення на офіційному веб-сайті судової влади України**, яке повинно бути розміщене **не пізніше ніж за десять днів**, а у разі розгляду справи про видачу обмежувального припису - **не пізніше 24 годин** до дати відповідного судового засідання.

З опублікуванням оголошення про виклик особа вважається **повідомленою** про дату, час і місце розгляду справи.

Зміст судової повістки (стаття 129 ЦПК):

- 1) ім'я фізичної особи чи найменування юридичної особи, якій адресується повістка;
- 2) найменування та адресу суду;
- 3) зазначення місця, дня і часу явки за викликом;
- 4) назву справи, за якою робиться виклик;
- 5) зазначення, як хто викликається особа (як позивач, відповідач, третя особа, свідок, експерт, спеціаліст, перекладач);
- 6) зазначення, чи викликається особа в судове засідання чи у підготовче судове засідання, а у разі повторного виклику сторони у зв'язку з необхідністю надати особисті пояснення - про потребу надати особисті пояснення;
- 7) у разі необхідності - пропозицію учаснику справи подати всі раніше неподані докази;
- 8) зазначення обов'язку особи, яка одержала судову повістку в зв'язку з відсутністю адресата, за першої можливості вручити її адресату;
- 9) роз'яснення про наслідки неявки залежно від процесуального статусу особи, яка викликається (накладення штрафу, примусовий привід, розгляд справи за відсутності, залишення заяви без розгляду), і про обов'язок повідомити суд про причини неявки.

Зміст оголошення:

Ідентичний змісту судової повістки за виключенням пункту 8 (зазначення обов'язку особи, яка одержала судову повістку в зв'язку з відсутністю адресата, за першої можливості вручити її адресату)

Зміст судової повістки-повідомлення:

- найменування та адресу суду,
- назву справи,
- зазначення процесуального статусу особи, яка повідомляється,
- вказівку про те, яку дію буде вчинено,
- місце, дату і час її вчинення,
- а також про те, що участь у її вчиненні для цієї особи **не є обов'язковою**.

Якщо разом із судовою повісткою надсилаються копії відповідних документів, у повістці **повинно бути зазначено**, які документи надсилаються і про право особи, яка повідомляється, подати заперечення та відповідні докази на їх підтвердження.

Зміст повістки про виклик та повістки-повідомлення в адміністративному процесі зазначено у статті 125 КАС України.

Порядок вручення судових повісток (статті 130 ЦПК, 126 КАС)

У випадку відсутності в адресата офіційної електронної адреси

- судові повістки, адресовані **фізичним особам**, вручаються їм під розписку,

- **юридичним особам** - відповідній службовій особі, яка розписується про одержання повістки

При цьому, розписка про одержання судової повістки з поміткою про дату вручення в той самий день особами, які її вручали, повертається до суду.

- будь-кому з повнолітніх членів сім'ї, які проживають разом з нею якщо особу, якій адресовано судову повістку, не виявлено в місці проживання,

При цьому, у разі відсутності адресата (будь-кого з повнолітніх членів його сім'ї) особа, яка доставляє судову повістку, негайно повертає її до суду з поміткою про причини невручення.

- ❑ вручення судової повістки представникові учасника справи (вважається врученням повістки і цій особі)
- ❑ за місцем роботи особи (якщо вона не проживає за адресою, повідомленою суду),
- ❑ через адміністрацію місця утримання учасника справи (якщо він перебуває під вартою, у місцях позбавлення волі, тримається у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців)

При цьому, представник адміністрації негайно надсилає розписку та письмові пояснення цього учасника справи до суду.

- ❑ особам, які проживають за межами України, судові повістки вручаються в порядку, визначеному міжнародними договорами або шляхом направлення судових доручень (ст.502 ЦПК)

Особа, яка відмовилася одержати судову повістку, **вважається повідомленою.**

Обов'язок учасників судового процесу повідомляти суд про зміну свого місця проживання (перебування, знаходження) та про причини неявки в судове засідання **передбачений статтею 131 ЦПК та статтею 131 КАС**), інакше вони вважаються належним чином **повідомленими** та відповідно вважається, що вони не з'явилися в судове засідання без поважних причин.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!